

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבאי ועינים תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו גוזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל הגושתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו אזיה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלילה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שחבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבות אפרים אורח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החבויים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוך"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והייתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה'. פירש רש"י: אף בכורות מאומות אחרות שהיו במצרים באותה הלילה מתו, ומיין שאף בכורות של מצרים שהיו במקומות אחרים מתו, תלמוד לומר 'למכה מצרים בבכוריהם', ע"כ. ויש לעיין בדברי רש"י מפני מה הזכיר דרשת חז"ל שאינה שייכת לפסוק זה, אלא נדרשת עה"פ בתהלים, מה שאין דרכו של רש"י בשאר מקומות שהוא מפרש את הפסוק שבפרשה, ואינו מפרש פסוקים אחרים שאינם כתובים בפרשה. ויש לומר, שהיה קשה לרש"י הפסוק 'והייתי כל בכור בארץ מצרים', שאם מתו רק הבכורים שהיו במצרים, א"כ יבואו מצרים לפקפק בכח המכה, כי יאמרו שטבע האויר או הזמן הוא זה שגרם שימותו הבכורות במצרים, והראיה לכך שבכורות מצרים שהיו במקומות אחרים לא מתו. על כן הביא רש"י את הפסוק 'למכה מצרים בבכוריהם', שמה שאנו רואים שמתו בכורי מצרים אף ששהו מחוץ למצרים, מזה מוכח שמכה זו אינה באה בדרך הטבע מחמת האויר או המקום, אלא באה בכח אלוקי לאות ומופת למצרים לשלח את ישראל. ועיקר כוונת רש"י לפרש האיך נודע ונתברר שהיה זה מכה מאת ה' ולא מכה הטבע חלילה. (זרע שמשון אות י"ב).

וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם. מקשים העולם שהלא אף קודם לכן נצטוו באכילת מצה 'שבעת ימים מצות תאכלו'. ועוד, שנראה שאפו את הבצק עוגות מצות כי לא יכלו להתמהמה, הא אילו היה להם שהות היו אופין אותה חמץ, והלא כבר נצטוו 'שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים'.

תולדות האבני נזר ז"ע

האבנ"ז החשיב מאד החתם סופר, וכמו שרואים מלשונו שכתב (אה"ע סי' קנ"ג) וז"ל: ובאמת אינני כדאי לחלוק על ההת"ם מארי דכולא תלמודא, ולמד תורה לשמה, ואיש אלקים, אך אומר אני באימה, כי לפי הנראה כד ניים ושכיב הגאון ההת"ם ז"ל כתבה להא תשובה, כי יש בה כמה תמיהות, ועיקר ההוראה שם ג"כ תמוה, עכ"ל.

פעם כשהיה האבנ"ז מיסב בסעודה, והיה מפרץ ומקשה על דברי ההת"ם שהיו תמוהים וקשים בעיניו, ופנה אל הרה"ג מוה"ר יצחק הכהן פייגנבוים זצ"ל אבד"ק ווארשא, וביקש אותו שיתרץ דבריו, וסיים שהוא מצוה גדולה ליישב ולתרץ דברי הגאון התם סופר זצ"ל והפליג בשכחו.

הג"ר רבי ישכר בער רוטנברג זצ"ל אבד"ק וואידיסלוב בהקדמתו לספרו ירבה תורה, כתב וז"ל: אם הייתי רוצה לידע על מימרא שאומרים בשם האבנ"ז אם היא אמת או לא, הייתי שואל למו"ר הגה"צ רבי וואלפיש בארכשטיין מטשענענסטחוב זצ"ל מחשובי תלמידי האבני נזר, כי הוא דייק וגמיר כרחבא דפומבדיתא. פעם שאלתי אותו על מה ששמעתי אומרים בשם האבני נזר שאם לומדים קודם הלימוד תשובה בהת"ם, זהו סגולה ליראת שמים, ורציתי לידע האם באמת אמר כן האבנ"ז, וענה לי: אמת, אבער אביסיל אנדערש, א סגולה קעגן דעות כוזבות.

כמו"כ סיפר מו"ר הנ"ל, שביום שהוכרח האבנ"ז לפסוק דין או הלכה נגד ההת"ם, היה ניכר עליו זה כל היום, וכל זה מגודל ההתפעלות שהיה לו מההת"ם. (מראה הדשא).

ישראל בנקודה האמצעית. והנה אין ספק כי חצות לילה המסוגל אז היה חצות האמיתי לפי המשמרות אשר ברקיע, ובארץ מצרים לא היה החצות מכון, לכן אמר 'כחצות הלילה', היינו של ארץ ישראל, 'כחצות' של שם, 'אני יוצא בתוך מצרים', אף שבמצרים איננו חצות ממש.

לע"נ הינדל ב"ר עזריאל אלטר יא"צ ח' שבט עיבור שנים בחו"ל. אמרו בברכות (דף סג.) דר' עקיבא היה מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל, משום דרבי עקיבא לא הניח כמותו בארץ ישראל. וכתב האבני נזר (אר"ח סימן שי"ד), וז"ל: אשר הוקשה לו ברש"י ברכות (שם) גבי ר' עקיבא שעובר שנים וקובע חדשים בחו"ל, וכתב רש"י דתנן ביבמות (קכב.) אמר ר' עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר שנה, עכ"ד. והוקשה למעלתו, הלא שם במשנה תנן: 'כשבא מנהרדעא והרציתי הדברים לפני רבן גמליאל'. והרי רבן גמליאל מת קודם לר' אליעזר (ע' ב"מ נט:), וכיון שרבן גמליאל היה קיים, כל שכן שר' אליעזר היה קיים, ור' אליעזר היה רבו של ר' עקיבא, ולעת פטירתו של ר' אליעזר למד ממנו ר' עקיבא (ע' סנהדרין סח.), וא"כ איך אמר על ר' עקיבא שלא הניח כמותו בארץ ישראל, כיון שר' אליעזר רבו שהיה גדול ממנו, היה בארץ ישראל.

אולם הדבר ברור, משום שברכוהו לר' אליעזר, וכתב הרמב"ם (פ"ז ת"ת ה"ד) שהמנוחה אין מזמנין עליו, כיון שהבדילוהו מביניהם אי אפשר שיצרפוהו. והוא הדין שאין מצרפין אותו לקידוש החודש שהוא בשלשה מה"ת. שוב ראיתי שכבודו בעצמו כתב כן. אך העיקר בעיני תירוץ זה באופן אחר, כי יש כאן שאלה, כיון דמדאורייתא לא מהני עיבור שנים בחו"ל, מה יועיל מה שלא הניח כמותו בארץ ישראל. ואם תאמר שמצוות קידוש החודש בגדול דוקא, ואי אפשר לעבר בארץ אם הגדול נמצא בחו"ל. אי אפשר לומר כן, דא"כ איך ירד ר' עקיבא הגדול לכתחילה לחו"ל לעבר, הלא הי' יכול לקיים שניהם, שיהיה הגדול בארץ

ישראל וכו'.

אך נראה לי ברוחן של דברים, כי מעלת ארץ ישראל על חו"ל להשוכנים בה, כתב מהר"ל (נתיבות עולם נתיב הצדקה פ"ו) בענין ערבות, שהתחיל בתחילת ביאתם לארץ, כי הארץ עושה להשוכנים עליה כאיש אחד, דמאחר שהיא מיוחדת לישראל, הארץ מצרפתם להיות אחד, על כן נעשו ערבים זה לזה בשעה שעברו הירדן ובאו לארץ ישראל, עיין בדבריו. וזה נרמז ג"כ בש"ס (הוריות ג.) דיושבי ארץ ישראל אקרי 'קהל', אבל יושבי חו"ל לא אקרי 'קהל', ע"ש.

וזה הטעם דצריך לקדש בארץ ישראל דוקא, דנחשב כאילו קדשוהו כל הקהל, מאחר שכולם כאיש אחד, ולכן מועיל הקידוש לכל ישראל.

ויש לבאר שמה שנאמר בסוף הפסוק 'כי גורשו ממצרים וגו' וגם צידה לא עשו להם', הרי זה נתינת טעם לנאמר בפסוק מקודם 'וגם ערב רב עלה עמהם', והיינו שקבלו גרים בעת יציאתם ממצרים, ולכאורה קשה שהלא אמרו (יבמות כד:): 'אין מקבלים גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה, דכתיב 'מי גר אתך עליו יפול', 'מי גר אתך' בעניותך, 'עליו יפול' בעשירותך. שהיות שהיה זמן טוב לישראל, חוששין שמא אינם מתגיירים באמת, ורק רוצים לקבל את הטובות שיש לישראל. וא"כ קשה האין קבלו ישראל גרים, והלא עתה בעת יציאתם ממצרים היו ישראל עשירים ובשלוה ולא היה להם לקבלם.

על כך בא הכתוב כמתרץ 'כי גורשו ממצרים וגו' וגם צידה לא עשו להם', והיינו שלא היה להם צידה כל צרכם ולכן שפיר נחשבים ישראל 'בעניותך' שהם בעת של עוני, אע"פ שיצאו לחירות והיו מושפעים מכסף וזהב ורוב טוב, וכפי שמבואר במשנה (פאה פ"ה מ"ד) בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום והיה צריך ליטול לקט שכחה ופאה, יטול, דעני היה באותה שעה. דמשמע שאף העשיר כשאין לו לאכול נקרא עני, ולכן גם עתה שלא היה להם מה לאכול נחשבים עניים והיו יכולים לקבל גרים, ולכן 'גם ערב רב עלה אתם'. (זרע שמשון הגש"פ אות א').

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר אהרן טייטלבוים זצ"ל יא"צ ז' שבט

נטה ידך על ארץ מצרים בארבה. אפשר לומר [הכוונה מה שאמר 'בארבה'], דהנה עשר מכות מכוונים נגד עשר אצבעות, וכל אצבע היה מסוגל להכות [מכה אחד], לכן אמר הקב"ה למשה 'נטה ידך וגו' בארבה', היינו דנטה ידך באצבע המכוון להביא מכת הארבה.

או יאמר, כי הקב"ה אמר למשה שכוון לבו אל שורש מקור המשכת השפע לארבה, כי כל בעל חי יש לו שפע למעלה להשפיע בו חיותו כפי טבעו ומהותו. לכן אמר 'בארבה', הוא מקור שורש שלו, ויעל מקור השפע מן הארבה שיומשך על ארץ מצרים.

וממשיך הכתוב 'ויט משה את מטהו על ארץ מצרים, וה' נהג רוח קדים', [ולכאורה קשה מדוע הוצרך בין 'נטה ידך', ובין 'ויט משה את מטהו'], ונראה, דאע"ג כי כבר התעורר המשכת הארבה משורשו [ע"י 'נטה ידך'], מ"מ הוצרך 'רוח קדים' למה לאספו אל המקום אשר הוכן לו [על ארץ מצרים, לזה הוצרך פעולת המטה].

ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה וגו'. דברי חז"ל (ברכות ד.) ידועים מדוע אמר 'כחצות'. ויראה לפרש על פי פשוטו, על פי מה שנודע כי אין חילוקי יום ולילה שוים כאחד בכל מקום, כי תולה לפי האקלימים, וכתבו (ע' מור וקציעה אר"ח סי' א') הפוסקים, שעיקר תלוי כפי מה שהוא בארץ

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר -** סוכאטשוב, **צדקת הצדיק -** לובלין, **ילקוט סופר -** פאקש, **לב העברי -** הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל -** ויען. **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול -** הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א

זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מלי דמיטב

מעגלי צדק על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד וצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעש: **התגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותושע ממוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממיצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניויו.

פטירת צדיקים. אמרו חז"ל דעד שלא שקעה השמש, זרח השמש, לכן בסתם צדיקים שנסתלקו, אין האבידה כל כך. ויש להבין מה שאמרו (מגילה ו): כי נח נפשיה דרבי זירא פתח עליה ההוא ספדנא: ארץ שנער הרה וילדה ארץ צבי גידלה שעשועיה, אוי נא לה, אמרה רקת, כי אבדה כלי חמדתה, ע"כ. דמה הלשון 'אבדה', והרי אבידה בצדיקים ליכא, כמו שנאמר 'וזרח השמש ובא השמש', דע שלא שקעה שמשו של צדיק זה, הוא מזריח שמשו של צדיק אחר.

ונראה דהתינוח בצדיק שנולד בחו"ל ונפטר בחו"ל, או שנולד בא"י ונפטר בא"י, משא"כ בצדיק שנולד בחו"ל ונפטר בא"י, אשר נתעלה בארבעה מדריגות כמו שכתב אדמו"ר הגאון בעל חתם סופר זצוק"ל בתורת משה (פ' בלק ד"ה ומספר), על מה שנאמר 'ומספר את רובע בני ישראל', דחד מיניה הוי כתרי מינין, וחד מינין כי סליק להתם הוי כתרי מיניה, והיינו 'את רובע', כי אח"כ יתעלו ארבעה מדריגות, עכ"ד. ולזה אי אפשר שיוולד כדמותו בצלמו, ולכן חבל על דאבלין ולא משתכחין, או ולא משתכחין כוותיה, וזה בגדר אבידה, דאי אפשר שתמצא כמותו.

אלהים אתה', [דאע"ג דאברהם אבינו מדתו מדת החסד, כתיב אצלו 'ירא אלקים'], דאז אתכלל אשא במיא (-חסד וגבורה) כמו שמוא בזוהר (ח"א קיט: קלג:).

וזכו אז ישראל במכת הברד שכנגד קדושת אברהם אבינו לקדושה זו דאש מתלקחת בלב ישראל שהוא 'הלא כה דברי כאש', [בתוך הברד', דאתכלל אשא במיא]. וזה לא הרגישו פרעה והמצרים כלל, רק ישראל הרגישו בלב האש מתלקחת, דדברי תורה אש אוכלת האש דיצה"ר. וזה הועיל מאמר ה' למשה 'נטה את ירך על השמים ויהי ברד', דעיד'ז 'ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד', שהרגישו ישראל בלב האש מתלקחת. אבל פרעה ועמו לא הרגישו רק מה שהכה הברד את כל אשר בשדה, דלא נזכר ששרף האש. ועל כן לא נזכר בתורה התראת משה לפרעה, שלפרעה לא נאמר עיקר ענין מכת הברד שהיה כדי שיהיה האש מתלקחת בלב ישראל בבחינת

רפוא לישראל וכו'. וכתבי 'והחטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה', והוא דהארץ היא שורש הקליפה שנקראת 'ערות הארץ', ומשם לא היה אפשר להוציא הרכוש גדול הניצוצות קדושות, רק בפירות הארץ שיצאו ממנה, מהם הוציאו ישראל הניצוצות קדושות הרכוש גדול, ומה שלא הוציאו הוכה במכת הברד. ועל כן כל שהיה קרוב לארץ, עדיין היו נכללים בגוף קרקע של ארץ מצרים, ולא נוכו, כדי שאחר כך [כשיגדלו עוד, אז] יוכלו ישראל להוציא מהם הניצוצות קדושות.

לע"נ חיה עלברג ב"ר יהודה זעליג סלוצקר ע"ה י"א צ"כ טבת

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף

וכלי זהב ושמלות. וברש"י: כדי שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום וענו אותם' קיים בהם, 'ואח"כ יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם. וצ"ב. ונראה לפי מה שפירש בספר מעשי ה' מה שאומרים 'אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים אנו לפרעה במצרים', דקשה שהרי אינו מוכרח שאם האבות היו עבדים, היה נשאר כן עד עולם. ופירש דהכוונה דאילו לא הוציא הקב"ה אותנו, רק פרעה ועמו היו נותנים לנו חירות מרצון עצמם, אז היו ישראל מחויבים להודות להם על כל הטוב שהטיבו עמנו, והיו משועבדים להכיר להם טובה על כל זאת. וזה הכוונה הרי 'אילו לא הוציא הקב"ה את אבותנו הרי אנו משועבדים לפרעה', והיינו שאף אם היה מוציא אותנו לחירות, משועבדים היינו להכיר לו טובה, ע"כ. ויתכן דלכך ציוה הש"ת להשאיל מהם כלי כסף וכלי זהב, להראות בזה כי הוכרחו להוציא את ישראל, ולא היתה להם ברירה אחרת רק ליתן להם כלי זהב וכלי כסף, והעיקר שיצאו משם. וזה

הופיע
כרך נוסף בסדרת

הידושי רבינו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

כולל ספואות, ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת

...
בכרך זה מופיע:

- הלכות חמין ומצה • נדרים • שמיטה
- יובל • ביאת מן-קדש • תמידין ומוספין

...
כרך שלישי - נמוצא בשלבי עריכה

...
כמו כן מופיעו בהדפסה שניה כרך הראשון שנתקבל בחיבה יתירה בעולם התורה כולל הלכות:

- תפילין • שבת • יום וחליצה • טאכלות אסורות • תרומות • קרבן
- פסח • מעילה

להשיג בכל חנויות הספרים המוכרות
הפצה ראשית

מארץ: ספרייתי - אחים נטלר • בחו"ל: עם הספר - לעווין
מכון מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

לע"נ הגר"ר רפאל שמואלביץ ב"ר חיים זצ"ל י"א צ"ט שבט

מכת ברד וארבה. הרמב"ן ריש פרשה זו כתב, כי במכת ארבה לא נזכר רק דברי משה לפרעה בשם ה', וכן קיצר למעלה במכת הברד שסיפר דברי ה' למשה לומר לפרעה, ולא נזכר שאמר לפרעה, ופעם יקצר בזה, ופעם יקצר בזה, ע"ש. ובאמת כאן אתי שפיר, שכיון שהזכיר שהתרה משה את פרעה בשם ה', אח"כ ידוע שדבר ה' הוא. משא"כ במכת ברד צריך טעם שלא נזכר העיקר דברי משה בהתראה לפרעה.

אך באמת מצינו במכת ברד במעשה המכה דכתיב 'ותהלך אש ארצה וגו' ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד'. ואילו בדבר ה' למשה להתרות לפרעה, לא נזכר 'אש', 'ואש מתלקחת'. ובאמת לא נצרך האש להמכה, דלא נזכר ד'שרף' האש, רק 'יך' הברד.

אך הענין הוא, שסדר המכות היו נגד עשר ספירות, מתנתא לעילא, ומכת ברד היא נגד מדת החסד דאברהם אבינו, והיו המכות נגוף למצרים ורפוא לישראל, ועל כן זכו ישראל במכה זו לאש מתלקחת שמרמז לדברי תורה. דבאברהם התחיל השתי אלפים תורה, והוא היה הראשון שקיים ולמד התורה עד שלא ניתנה (יומא כח:), וזהו 'אש מתלקחת', על דרך שאמרו (תענית ד.) 'האי צורבא מרבנן דרתח, אורייתא דקא מרתחא ליה, דכתיב הלא כה דברי כאש'. ושם מיירי מתורה שבעל פה כענין 'צורבא מרבנן דרתח', וכן לשון 'דברי כאש', היינו תורה שבעל פה, 'דבר ה' זו הלכה' (שבת קלח:), שעיקר האש מדברי תורה שהיא אוכלת אש היצה"ר, היא אש התורה שבעל פה.

ותורת אברהם אבינו ע"ה שהיה עד שלא ניתנה, רק זימן הקב"ה שתי כליותיו כמין שני רבנים, והיו מלמדות אותו תורה וחכמה (בר"ר סא:א), ועיד'ז' היה זקן ויושב בישיבה, והיה זה מעין בחינת תורה שבעל פה. ואברהם אבינו ע"ה בנסיון העקידה, כתיב ביה 'עתה ידעתי כי ירא

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה ע"פ מאה"כ "והאלקים עשה שיראו מלפניו" (קהלת ג יד), כי זה עיקר החכמה, כמאה"כ "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא י) - להיות יראתו קודמת לחכמתו. וז"ש הכתוב **בראשית ברא אלקים עם י"ג**, שהוא מרומז על י"ג אותיות מילוי של אלקים, י"ג עלין דסחרן לשושנה (עי' הקדמת הזוהר [דף א א]), גמ' **והאלקים עשה שיראו מלפניו**. [עי' קהלת שם, שהתיבה "שיראו" נכתבת ביו"ד אחת, ולא בשני יו"דים. ונראה בטעם שחשבון הגימטריה הוא לפי שני יו"דים, שהוא משום ש"יראה" נכתבת בדרך כלל בשני יו"דים, עי' שמות יד לא וגמ' ראש השנה ג א].

בראשית וכו'. נ"ל בעז"ה לחבר סיום התורה"ק עם תחלתה, כי הנה ידוע מאמרם ז"ל ישראל עלו במחשבה תחלה (זוהר פ' משפטים [דף קח ב]; פסיקתא זוטרית בראשית ג כד). וזה שמרומז בתורה"ק **ישראל בראשית**, בגימט' **ישראל עלו במחשבה תחלה ז'**, פירוש קודם ז' ימי הבנין, וד"ל.

(טו:לא) איתא: החדש הזה לכם, משל למלך שקידש אשה וכתב לה מתנות מועטות, כיון שבא ללקחה כתב לה מתנות רבות כבעל. כך העוה"ז אירוסין היו, שנאמר 'ארשתוך לי לעולם', ולא מסר להם אלא הלבנה בלבד, שנאמר 'החדש הזה לכם', אבל לימות המשיח יהיו נישואין, שנאמר 'כי בועליך עושין', באותה שעה מוסר להן את הכל, שנאמר 'המשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד', ע"כ. והיינו דלעתיד לבא יהיו נמשלים לשאר כוכבים, ולא לבד ללבנה. וראוי להבין מהו היתרון בין אם נמשלים ללבנה, או לשארי כוכבים, וגם מה גוף הכוונה בזה.

ונראה, כי מבואר במורה נבוכים (ח"ג פ"ט), כי אין מחיצה ומסך המבדיל בין נפש האדם ובין השי"ת, רק הגוף לבד אשר

בעביותו וחמריותו הוא מסך המבדיל בינה לבינו, וכל המבואר בספרי הנביאים שיש עלינו מסך מבדיל בינינו ובין השי"ת, הכוונה רק על הגוף, כי רק הוא המסך המבדיל ההוא, ולא זולת, ע"ש. וכן מבואר בשמונה פרקים להרמב"ם (פ"ז), כי כל מה שהוזכר מענין ראיית הנביאים את השי"ת ע"י מחיצות רבות או מועטות, הכל הכוונה על פחיתות הגוף החוצצות בין הנפש ובין השי"ת, כי אין שום מחיצה בין הנפש להשי"ת, רק הגוף ופחיתותו לבד, ע"ש.

והנה נודע כי היות הגוף מסך המבדיל, הוא רק מפאת חטא הראשון של האדם היינו חטא עץ הדעת, כי בחטא ההוא קיבל הגוף כיעור והתעבות ונעשה מסך המבדיל, ואולם לא כן היה בעצם וראשונה בעת בריאתו, כי מתחילה לא היה מסך המבדיל כלל, והיה כבוד ה' ראוי לשכון בנפש אף בהיותה בגוף, ועל כן לא הוצרכה אז המיתה, כי תכלית בריאת האדם היה אך לשתשיג ותקבל נפש האדם זיו והופעה אלקית נכבדה אם תזכה, וזה היה אפשר לה אז גם בהיותה בגוף, כי לא היה הגוף אז מבדיל בינה ובינו יתברך.

ולא כן כאשר חטא אדם באכילת עץ הדעת, וקיבל הגוף כיעור והתעבות, ונעשה מסך המבדיל בינה ובינו יתברך, לכן אינה ראויה עוד לקבל השפעת זיוו יתברך בהיותה בגוף האדם, ולכן הפרידה מן הגוף מוכרחת היא לה, וזהו אשר נאמר לו כי באכלו מעץ הדעת מות ימות, כי מפאת האכילה הוכרחה המיתה.

והנה לעתיד לבא יזוכך חומר האדם, ויהיה כחומר גרמיים השמימיים (כדברי העיקרים ח"ד), ויהיה כאשר היה קודם החטא הראשון, ולא יבדיל עוד בין הנפש ובינו יתברך, ולכן מתים שעתיד הקב"ה להחיות, אינם חוזרין עוד לעפרן, כי כאשר לא יהיה הגוף מסך המבדיל, תוכל הנפש לקבל השפעתו יתברך גם בהיותה בגוף, ולא תצטרך עוד להפרד ממנו.

והנה נודע מה שאמרו התוכנים, כי הלבנה לוקה כשבאה נוכח השמש ממש, וכדור הארץ מפסיק בינה לבינו, וצלו מגיע עד הלבנה, ולכן נראית הלבנה

הוכחה כי לא היה השחרור מרצונם הטוב, ועל כן אין ישראל מחוייבים להודות להם כלל וכלל. וזה הכוונה מה שחשש השי"ת שיאמר אברהם 'ואחר כך יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם, והיינו שישראל יתחייבו להכיר טובה לפרעה, ועל כן ביקש ה' שישאלו כלי כסף וכלי זהב למען יהיה הדבר מבורר בתכלית הבירור כי אין היציאה ממצרים ע"י פרעה, רק ע"י השי"ת לבד.

לזכות מב. ה. פ. לעשירות והצלחה בכל מעש"י **וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום.** אמרו בסנהדרין (דף צא): פעם אחת באו בני מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו: הרי הוא אומר 'וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום', תנו לנו כסף וזהב שנטלתם ממנו. אמר גביהא בן פסיסא להן: מהיכן אתם מביאין ראייה. אמרו לו: מן התורה. אמר להן: אף אני לא אביא לכם ראייה אלא מן התורה. שנאמר 'מושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה', תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא, ששיעבודתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה, ע"כ.

אמנם גם בלא"ה יש לנו תשובה נצחת להם, בהיות ובלתי ספק אחרי כי ישבו בגושן ימים רבים ובשלוה כל זמן אשר יוסף היה חי עם השבטים, והיה להם לכל אחד ואחד בתים שדות וכרמים וכלי בית וחפצים רבים, ואי אפשר לנטלם ולנשאם, מעתה אחרי כי פתאום 'כלה גרש יגרש אתכם', ולא ישובו עוד, נשארו כל רכושם ביד מצרים, ומהיכן מקום לגבות כמה שוה רכושם של ישראל אשר אח"כ יכנסו ברשות פרעה למצרים, והמצרים יכולים למכרם ולמלאות את חסרונם כהנה וכהנה, כי בתיהם של בני ישראל שוה הרבה יותר מכלי כסף וזהב אשר נשאו אתם, מלבד כלי ביתם וסחורתם וקנינם הנשארו בידם, על כן בזה כדי למלאות את חסרונם. (וכן הוא בחזקוני). וזה אפשר לומר הכוונה במה שאמר הכתוב 'פן ינחם העם וגו' וישבו מצרימה',

דאף דאז היו צריכין להחזירם את כליהם, אך הטוב להם יותר בזכרם את בתיהם ורכושם אשר הניחו שם במצרים, מביזת מצרים אשר בידם. ועל כן אמרו המצרים 'מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו', אבל על אשר שאלו מהם כלי כסף וכלי זהב לא אמרו כלום, בהיות שזה כמו מלוה על המשכון, באשר שוה כהנה וכהנה בתים של ששים רבוא ושדות וכרמים וכלים כרים וכסתות אשר לא היו יכולים לישא עמהם, ונשארו בידם כל עמל אבותם וירושתם.

ויצא מעם פרעה בחרי אף. מה הלשון 'מעם פרעה'. ונראה דהכוונה דלא היה בכעס כי אם לפנים, וזה 'מעם פרעה'.

לע"נ הרה"ק ר' לוי יצחק ב"ר ישראל גוטערמאן מסיראטשין זצ"ל י"א צ"ג טבת

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. במדרש רבה

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית
על מסכת כריתות

מהדורה טפוארת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואלפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טון פאר אירע ישיעה פרייוואט, באאמנות, קאנפירענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענדערע צייט, אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויפן פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויך דעם מקובל'דיגע אופן פון פון חסד וירש ישרים זענען מען ווי עס ווערט דרוקט ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: יבדע הלב (אניצווען זיין הארץ צו ארישיקן), שיהתק לב לשמים לשונה (ס'שושען די גאנצע מענטש), ותראה מלאים (וועט עס ווערן זענען זיין חסד) מיטן מעש.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופריענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

"מיי קינד איז געווארען א אנדערע מענטש עד לערענט מוסר, עד וויל ענדיגען א מסכתא"

"מיי זון בעהט אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע"

"מיי יצחק האט ארויסגעלייגט א פילטער"

"אין האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיי חודר טוהט"

"כהאב גענועה'דיגע זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיי חברים קינד"

שלא יעשו תשובה, למען שתי אותותי אלה בקרבו, ד'אלה' עם 'פרעה' גימטריה שצ"א, ו'שצא' ראשי תיבות 'שיחליף צדיק אותם', ויהיו הערבים וסומכים שלהם האדומים, כפרה לכל בני ישראל, אמן כן יהי רצון.

ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש. יש לדקדק למה העלימו שם משה, היה להם לומר 'עד מתי יהיה משה', ועוד קשה, דהרי גם אהרן הביא עליהם המכות, והיה להם לומר 'עד מתי יהיה אלה לנו למוקש'. ונראה לענ"ד דהכי פירושו, דהנה יש צ"ח קללות בתוכחה, וזהו שאמרו לפרעה עד מתי יהיה כן שתסרב לשלחם, 'זה לנו' גימטריה צ"ח, האם צ"ח מכות אתה רוצה שיבא עלינו למוקש.

לכות פ.ב. ע.י. להצלחה בכ"ע

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. במכילתא דרשב"י איתא: 'לא מנו בו אבות הראשונים'. והיינו דרק עכשיו התחילו למנות חודש ניסן לראש חדשים, אבל בימי האבות עדיין לא היה חודש ניסן 'ראש חדשים'.

וקשה דהרי אמרו (פרקי דרבי אליעזר פ"ח) שהאבות נכנסו בסוד העבור ועברו שנים בארץ כנען, וגם יוסף נכנס בסוד העבור ועיבר השנה במצרים. הרי דכבר אצלם היה ניסן ראש חדשים, ועיברו השנה מקודם ניסן.

ואולי יש לומר דהם עברו שנים רק על פי חשבון של סוד העבור שתתאים שנה של חדשי הלבנה עם שנה של תקופת החמה, אבל מעתה נתן הקב"ה רשות לישראל לעבר השנה מפני הצורך. וכן משמע מפרקי דר"א (פ"ח): 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמור, החודש הזה לכם', מהו 'לאמור', אמור להם לישראל עד עכשיו אצלי היה סוד העיבור, אבל מכאן ואילך שלכם הוא לעבר את השנה, ע"כ. והיינו לעבר השנה מפני הצורך, ולא רק כדי שתתאים עם שנה של תקופת החמה.

הקב"ה חשב את הקץ. האדם בגלל צרכו בלחם חוקו, הוא משדד את אדמתו, חורש וזורע נוטע וזומר, וכל המעשים האלה אינו עושה אלא בהשלמת קודם כל שלש בחינות: (א) הבחנת 'עצם הדבר' - גרעיני הזרע אם אינם צנומים ולא יבשו מכל ועודם בליחם לצמוח ולגדל פרי. (ב) הבחנת 'המקום' - אם הקרקע היא חלקת שדה של אדמה פוריה ומוכשרת תת כחה בהתפתחות הצומח. (ג) הבחנת 'הזמן' - אם היא עונת הזריעה.

האיכר המשנה מסדר עבודה זה, אינו רואה שכר בעמלו שעמל ויגע בזיעת אפו, והשחית בידיים את גרעיני הזרע אשר זרע במלוא חפניו, כאילו השליכם על עצים ואבנים. בני ישראל במצרים פקפקו במועד הגאולה,

מתוך נקודת ההשקפה של שלש בחינות הללו, הם חשבו חשבון גאולתם

לשאירי כוכבים, וזה כי בעוה"ז שהגוף המכונה 'ארץ' הוא מסך המבדיל בין הנפש ובינו יתברך כאשר הקדמנו, לכן נדמו הנפשות עתה ללבנה אשר אין מפסקת בינה ובין השמש המופיע לה אורה. ואולם לעתיד כאשר יזוכך החומר ולא יהיה מסך המבדיל עוד, על כן ידמו לשאירי כוכבים אשר אין הארץ מפסקת בינם ובין השמש כאמור, וזהו שנאמר 'ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד', כן נזכה בב"א. (אוצרות יוסף דרוש ב').

לע"נ הג"ד נתן נטע ב"ר אשר נטקין זצ"ל י"א ט"ו טבת **ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותותי אלה בקרבו.** יש לפרש על פי אומרים ז"ל (ברכות סב:) עה"פ 'ואתן אדם תחתיו', אל תקרי 'אדם', אלא 'אדום'. ופירושו בספה"ק, דאם הצדיק רואה ח"ו שמידת הדין מתוחה כנגד בני ישראל הן על יחיד והן על רבים רח"ל, העצה שיתן להדינים מקום לחול על העמלקים. וכן מבואר ברעיא מהימנא (ח"ג ק.) בסוד הכתוב 'ונשא השעיר את עונותם'. וידוע מכתבי האריז"ל דאם צירוף א"ב הוא כסדר, אזו הוא חסד ורחמים, וכשהוא למפרע תשר"ק, אזו הוא מורה על דינים.

זה שאמר הכתוב 'ויאמר ה' אל משה', דאפתשטותיה דמשה הוא בכל צדיקי הדור, 'בא', אם תראה מידת הדין מתוחה נגד בני ישראל היינו שהב' קודם לא' (-בא'), אז תראה מקום להדינים 'אל פרעה', שיחולו על שאר העמים, 'כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו'

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמו:

כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה. (אוצר ישראל).

לכבוד מערכת 'מליצי יושר'

אחדשה"ט. איש בשורה היום, עשיתי הסגולה ללמוד ספר 'מעגלי צדק' פרשת ראה כל יום, ולספר המעשה של ר' ישראל וואלף מאנדעל.
וב"ה מאז כל יום מגיע כסף. ה' יעזור הלאה יותר ויותר עושר וכבוד וכט"ס אבי"ר

י.ש.ר. ירושלים

נכון לפרסם, יישר כח

מכחיש לו בכל מה שאמר מורי זלה"ה, עד שאמר מורי זלה"ה פעם אחת: 'עדיין אתה מכחישני, אם הייתי רוצה, הייתי עושה שהארץ יהיה בולע אותך, אלא שאין כוונתי להזיק שום אדם'. ושאלתי אותו והפצתי בו, ואמר לי כי הוא גלגול קרח, ובא לשמוע ממני כדי לתקן את עצמו, אבל עדיין הוא מחזיק במחלוקת הראשון,

עכ"ל. וא"כ אנו רואים כאן איך שקרח עד אז לא זכה להתתקן, ועוד החזיק במחלוקת עם משה רבינו שהוא האר"י הק'.

ועוד דבר נפלא גילה האר"י, שהוא היה גם ניצוץ הרשב"י, [ורשב"י היה ניצוץ משה רבינו, ולכן היה האר"י ג"כ ניצוץ ממש רבינו].

וידוע שהרשב"י היה לו תלמידיו הנקראים 'החבריא קדישא', ואלו הם: רשב"י, ר' אלעזר בנו, ר' אבא, ר' יהודה, ר' יוסי, ר' יצחק. ולכן גם להאר"י היו לו תלמידים. וגילה האר"י ז"ל, ד'רשב"י הוא האר"י, ורבי אלעזר בנו הוא הגאון רבי חיים ויטאל, רבי אבא הוא ר' יונתן תלמיד האר"י, רבי יהודה הוא החכם ר' גדליה, רבי יוסי הוא החכם ר' יוסף מערבי, רבי יצחק הוא החכם ר' יצחק הכהן אשכנזי, וכך הושיב אותם במירון בעת שגילה סוד רזיא על האידרות.

ולענ"ד שכאן נתגלגלו הרבי ותלמידיו, וכמו שרשב"י גילה אז לתלמידיו החבריא קדישא הזוהר הק' האדרא רבה זוטא, כך האר"י הק' גילה לתלמידיו יסודות הקבלה הנסתרות כל העולמות העליונים ורזא דרזא וכל ענינים העומדים ברומו של עולם. (ש"ת סי' ל"ז).

שהגשמתה תלויות בשלש הכנות אלו: א) בהכנת 'עצם הדבר', שהדור יהיה כולו זכאי וראוי להיות נגאל. ב) בהכנת 'הזמן', שיהיה 'הקץ' של הגלות. ג) בהכנת 'המקום', שרוח אחרת רוח חרות ודרור תשתרר במדינה, ולא כמו שהיא עכשיו, ארץ שמלכה קשה ועם קשה, ואין עבד יוצא שם לעולם לחרות. דבהיותם נתונים זמן רב למרמס

בעבותות העבדות, סוברים היו שגאולתם תלויה בדעת הקהל של נוף ותחפנחס, אבל משה רבנו הולך ומרגיל אותם עם הרעיון שגאולתם תלויה בדעת 'המקום', שהוא 'מקומו' של עולם, שברצותו מאריך זמן השעבוד וברצותו מקצר ומי יאמר לו מה תעשה.

ובבוא משה רבנו ובשורת הגאולה בפיו, ואמר לישראל: 'בחדש הזה אתם נגאלים', אמרו לו:

א) משה רבנו היאך אנו נגאלין והלא אין בידינו מעשים טובים, וכל מצרים מלאה מחלאת עבודה זרה שלנו, ולא הוכשר דרא – 'עצם הדבר'. ב) היאך אנו נגאלין והלא אמר הקב"ה לאברהם 'ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה', ועדיין אין בידינו אלא מאתים ועשר שנים ושנת הגאולה עוד טרם באה – 'הזמן'. ג) 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח', ומפרש הרמב"ן (שמות ו:ט) 'מפחד שלא יהרגם פרעה בחרב'. שלא האמינו שישועתם קרובה לבוא, כאשר תנאי 'המקום' של ארץ כבול, אינם מתאימים עם בשורת הגאולה, בשגם שהמקום הוא מקום של מושל עריץ, אשר באמור משה רבנו 'אלהינו אלהים חיים ומלך עולם נוטה שמים ויסד ארץ', הוא משתגע ומתימר 'שקר אתם אומרים, כי אני הוא אדון העולם, ואני בראתי את עצמי ואת נילוס' (שמו"ר ה:ח).

ובהעדר שלש הכנות הללו, הכנת 'עצם הדבר', הכנת 'הזמן', והכנת 'המקום', פתחו ואמרו 'היאך אנו נגאלים'. ומשה רבנו בלכתו בשליחותו של מקום להגיע את בני ישראל, השיב להם בדברי נחמה 'כיון שהקב"ה חפץ בגאולתכם, לא יבצר הדבר אפילו טרם שנתקיימו שלשה תנאים אלה.

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

שורש המחלוקת. הנה קורה כל מיני מחלוקת בזה העולם, ולא יודעים שורש הענין, אבל מדברי האר"י ז"ל יכולים ללמוד לענין, דהנה האר"י ז"ל גילה דבר נפלא מאד, וכמו שהביא תלמידו הגאון ר' חיים ויטל, וז"ל: מורי זלה"ה היה ניצוץ משה רבינו, והיה בצפת תובב"א איש אחד בשכונתו שהיה

הבטחת האבני נזר זי"ע

אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר גם אחר

פטירתי ממש כמו בחיים

מתכווננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות אבני נזר על התורה'

ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר, או לזכות להבטחת בעל האבני

נזר זי"ע, יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב

דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וד"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקום בזה כעין מה דכתיב 'ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות ט"ז]: ובזה מובן מה שאמרו במוע"ק (דף טז): ומנלך דנצינן ולייטינן ומחינן ותלשינן שיער ומשבעינן (-מנלך שמכים ומקללים ומוחים ותולשים שיער ומשבעינן, כדי להכריח אדם לציית להוראת ב"ד), דכתיב 'ואריב עמם ואקללם', ע"כ. [דהטעם שמותר לקלל, הוא משום דהקללה הוא על תנאי, דאם לא עשה, או שלא יעשה, אז אין קללה.

ונראה עוד, דהרי באמרה הסוטה 'אמן אמן', שמקבלת הקללה, והיא יודעת שעשתה העבירה, א"כ הוי זה קללה לעצמה ודאי, והלא איסור קללה לעצמו מבואר במשנה (שבועות פ"ד מ"ג) וחו"מ (סי' כ"ז ס"א) שאסור מן התורה, כמו [שאסור לקלל] אחרים. אך כיון שיש בהלשון על כל פנים שאם לא נטמאה לא יהיה [הקללה, א"כ זה קללה על תנאי, וזה] הוי קללה שמותר.

וא"כ גם כן [בתפילת רבה בר בר חנה] מותר בכל אופן שיבוא לפיו [בין בלשון תפילה, ובין בלשון קללה].

ויש לחקור אם יחשוב השמות וכל המאמר רק במחשבה, או לאמרו בפה. ויש להביא ראיה במה דאמר 'דחקוק ביה', ולא נאמר 'דנכתב ביה', הגם דיותר שייכות חקיקה באלוותא מכתביה, [דהדרך הוא לחקוק על המקל, ולא לכתוב], מ"מ [יש להביא ראיה] מדאמר הלשון חקיקה, דהכוונה הוא שיעשה כן בפועל, [והיינו שיאמר כן בפה], דבכתיבה, יש מציאות לקרוא [התיבות שנכתב] רק במחשבה, [והכתיבה בעצמה היא מעשה זוטא], אבל כיון דחקיקה הוא בפועל, [דזה מעשה רבה], לכן יותר עדיף [לומר], שהורה [בזה רבה בר בר חנה], שיעשה בפועל יותר (-מעשה רבה), והיינו בדיבורו, [ולא רק לחשוב השמות במחשבה].

והנה פשיטא שאין לנו לחדש ענינים מה שאין בכלל המאמר, רק רשות לנו מה שיש במאמרי חז"ל תיבה אחת בקיצור, להרחיב בראיות עומק הכוונה [של תיבה זו, כמו מה שאמר 'דחקוק', ולא 'דנכתב']. כמו שדרכי לומר שדברי חכמים הקדושים הוא ככוכבים, שלענינו הם קטני הכמות, כמו מטבע קטנה, יען שאנחנו רואים הכוכבים מרחוק, אבל הנכנס בתוכם (-בתוך הכוכב), מוצא המרחב הגדול. [וכן המעיין היטב בדברי חז"ל, מוציא בכל תיבה כמה חידושים]. אבל להוסיף [דברים] מה שלא נמצא כלל [בתוך המאמר], רחוק [הוא, ואין לעשות כן], אם לא שיש בזה פשיטות וידוע לכל, דודאי בזאת אין צריך שיהיה נמצא בהמאמר. [המשך בשבוע הבא].